

Abstrakt

Klimatické změny jsou v současnosti velice často probíraným tématem ve vědecké, politické i veřejné sféře. Abychom mohli lépe porozumět jejich příčinám, průběhu, vývoji a možným dopadům, je jedním ze základních předpokladů zkoumat obdobné změny, které probíhaly v minulosti. V přírodních archivech je možné nalézt nejen záznamy o jejich parametrech, ale i o zmiňovaných dopadech – změnách ekosystémů, geomorfologických změnách zemského povrchu, či vlivu na lidskou společnost. Nejprostudovanějším obdobím geologického času je holocén. Jde o období nejmladší a žijeme v jeho třetí etapě. Díky relativně dobré znalosti jeho klimatických anomálií můžeme studovat roli klimatu velmi komplexně a zhodnotit tak i v současnosti pozorované oteplování planety, které bývá často do souvislosti s lidskou činností. Arktida je ke změnám klimatu asi nejcitlivějším místem na světě. Oteplování, které je v současnosti pozorováno v globálním měřítku, je zde znatelně vyšší – během konce 20. století zde průměrná roční teplota rostla dvakrát rychleji než na zbytku planety.

Cílem této práce je formou literární rešerše popsat a zhodnotit vývoj klimatu v oblastech vysoké Arktidy, tedy na těch potenciálně nejcitlivějších lokalitách, a to od doby přibližně před 11 700 lety až do současnosti. Je zřejmé, že se podle typu využívaného přírodního archivu a přesnosti jeho datování se může mírně lišit časové období zaznamenaných událostí. Důležité je dále i míra jejich vlivu, která se může regionálně lišit. V obecné rovině je však z dostupných záznamů zřejmé, že klima vysoké Arktidy velmi dobře reprezentuje hlavní trendy vývoje klimatu na Zemi.

Klíčová slova: vysoká Arktida, holocén, klimatické změny, přírodní archivy, paleoekologie